

İzmir Mebusu Pertev Arat'ın, eski Devlet Vekili Mükerrerem Sarol hakkında tahkikat icrasına dair tavrı ve Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Tahkikat Encümeni mazbatası (4/179)

23 . XII . 1955

Yüksek Riyasete

İstanbul Mebusu, eski Devlet Vekili Mükerrerem Sarol hakkında, Devlet Vekili bulunduğu sırada vazifesini suiistimal suretiyle :

1. Ortağı bulunduğu, İstanbul'da Etiler Kooperatifindeki eviyle sahibi bulunduğu Türk Sesi gazetesi idarehane ve matbaa binasını inşa ettirmek için bankalardan fazla ve usulsüz kredi almak;
2. Ortağı bulunduğu Etiler Kooperatifi için Koç firmasına fazla demir tahsis lisansı olarak idhal edilen demirlerden kooperatif ihtiyacından fazlasının piyasada satılmasına sebebiyet vermek;
3. Türk Sesi gazetesini Ankara Maarif Müdürlüğü vasıtasıyla Ankara ilkokullarına ve diğer resmî dairelere abone ettirmek;
4. Türk Sesi gazetesine kararname hilâfında kâğıt, malzeme ve resmî ilân tahsis etmek ve ettirmek;
5. Türk Sesi gazetesi için İstanbul Belediye Bütçesinden 10 000 lira almak;
6. Türk Sesi gazetesinin İstanbul'da Sinanpaşa sokağındaki binasını imar plânına ve Belediye Yapı ve Yollar Kanununa aykırı olarak 6,5 metre fazla yükseklikte inşa edilmesini temin etmek suçlarıyla; tahkikat sırasında ıttıla hâsıl edilecek diğer suçlarından dolayı Teşkilâtı Esasiye Kanununun 46 ve Meclis Dahilî Nizamnamesinin 169 ncu maddesine göre Meclis tahkikatı açılmasının Umumi Heyetin yüksek tasvibine sunulmasını saygı ile arz ve rica ederim.

İzmir Mebusu
Pertev Arat

Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Tahkikat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Teşkilâtı Esasiye ve Adliye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit

Tahkikat Encümeni

Esas No. 4/179

Karar Na. 34

Yüksek Riyasete

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından müttehaz 8 Şubat 1956 tarih ve 1958 sayılı Karar geçince İstanbul Mebusu ve eski Devlet Vekili Mükerrerem Sarol hakkında (6) madde için Meclis Tahkikatı açılmış bulunduğu cihetle Muhtelit Encümenimiz tarafından yapılan tetkikat ve müzakere sonunda işbu mazbata tanzim kılınmıştır :

Karar madde : 1

Ortağı bulunduğu İstanbul'da (Etiler) Kooperatifindeki evi ile sahibi bulunduğu (Türk Sesi)

gazete idarehane ve matbaa binasını inşa ettirmek için bankalardan fazla ve usulsüz kredi almak.

A) Tahkik mevzuu iki kısımdır :

1. Etiler Kooperatifindeki evi ile,
2. Türk Sesi gazetesi idarehane ve matbaa binası için bankalardan fazla ve usulsüz kredi almak.

B) Yapılan tahkikat neticesinde Mükerrer Sarol'un lehine yalnız :

1. Emlâk ve Kredi,
2. İş,
3. Türk Ticaret bankalarından kredi açıldığı,
4. Türkiye'de faaliyette bulunan sair millî ve yabancı bankalardan tahkik mevzuunu teşkil eden maddeye mütaallik olarak istikrazatta bulunulmadığı tesbit edilmiş olup, tafsilâtı aşağıdaki bentlerde gösterilmiştir :

C) Emlâk ve Kredi Bankası :

1. Doktor Mükerrer Sarol, İstanbul'da Eminönü Mollafenari mahallesi Sinanpaşa sokağında 295 ada, 4 parsel numara ile uhdesine müseccel gayrimenkulünü (I, II, III derece ipotek)

Teminat göstermek suretiyle :

- | | |
|---------------------|----------------|
| 19.1.1954 tarihinde | 10 000, |
| 22.2.1954 » | 10 000, |
| 28.4.1954 » | 20 000, |
| 3.7.1954 » | 20 000, |
| 6.8.1954 » | 15 000 lira ki |
- Ceman (75 000) lira istikraz etmiştir.

Bu muamele cari usulleri dairesinde 4. I. 1954 tarihli ekspertiz raporunda müfredat ve tafsi-
lâtiyle gösterilen (131 000) lira kıymet esası üzerinden yapılmıştır.

2. Emlâk Kredi Bankası, Etiler Kooperatifinin mânevi şahsiyeti namına muhtelif tipteki (191) ev için mecmuan 7 345 697 lira kredi açmıştır. Bu miktara bilâhara (30) ortak namına ve beheri için (40 000) lira üzerinden verilen (1 200 000) lira ile Mükerrer Sarol hissesine açılan (40 000) lira da dâhil bulunmaktadır. Kendisi lehine sair ortaklardan fazla olarak bir muamele cereyan etmemiştir.

Emlâk Kredi Bankası Umum Müdürü Medeni Berk'in mevzu hakkında ifadesine müracaat edilmiş, mumaileyh tarafından verilen izahata ve tevdi kılınan banka kuyudatına nazaran her iki istikraz muamelesinin mevzuata her vechile intibak etmekte bulunduğu anlaşılmıştır.

D) İş Bankası :

1. 28. I. 1954 tarihinde emtia mukabili (50 000) lira,
2. İhsan Doruk ile Turan Tütüncülük T. A. Şirketinin müteselsil kefaletiyle (150 000) lira limitli iki hesap açmıştır. Bu hesaplar halen bakidir.
3. Mezkûr banka ile başkaca cereyan eden iki akreditif muamelesi 9. XI. 1953 ve 30. I. 1954 tarihli olup bu hesaplar 26 Mart 1954 tarihinde kapatılmıştır.

E) Türk Ticaret Bankası :

Mükerrerrem Sarol lehine ipotek mukabili veya kredi suretiyle her hangi bir hesap açmamıştır. Yalnız; kendisinin alâkası bulunduğu «Türk Sesi» gazetesi sahibi Âtîf Sakar namına matbaa binası için makine, hurufat, kauçuk gibi malzemenin celbi için mecmuan (51 285) lira (25) kuruluşluk akreditif açılmıştır.

Netice

Yukarda tafsilâtiyle izah kılındığı veçhile Mükerrerrem Sarol'un :

1. Emlâk ve Kredi Bankasından gerek Etiler Kooperatifindeki hissesine mukabil gerekse Türk Sesi gazete binası ve matbaası için istikraz ettiği meblâğın cari muamelelerinde bir gûna usulsüzlük ve açılan kredi miktarlarında fazlalık bulunmadığı,

2. İş ve Türk Ticaret bankalarıyla olan münasebetlerinin de müteamel usullere intibak ettirildiği anlaşıldığından;

3. Malî veya cezai mesuliyeti mucip bir vaziyetin görülmediğine mevcudun ittifakiyle 30 Mayıs 1956 tarihinde karar verildi.

Teşkilâtı Esasiye ve Adliye Encümenlerinden mürekkep Muh-telit Tahkikat Encümeni

| Reisi Y. | Mazbata M. | | | | |
|----------------------------|---------------------------|------------------------|--------------------------|-----------------------------|--------------------------|
| Muğla N. Özsan | Balıkesir V. Asena | Afyon K. K. Özçoban | Amasya İ. Olgaç | Ankara Z. Gökçer | |
| Ankara R. Eren | Aydın C. Ülkü | Aydın N. Gedik | Burdur B. Kayaalp | Bursa M. Erkuyumcu | |
| Çanakkale S. Sezgin | Çankırı C. Boynuk | Çoruh M. Önal | Çorum M. K. Biberoglu | Denizli İ. Hadımlıoğlu | Diyarbakır M. H. Ünal |
| Erzincan S. Perinçek | Erzurum Z. Çavuşoğlu | Erzurum A. Eryurt | Eskişehir H. Sezen | Gümüşane H. Tokdemir | İsparta S. Bilgiç |
| İstanbul C. Türkgeldi | İzmir A. Güngören | İzmir M. A. Sebük | İzmir İ. Sipahioğlu | Kayseri K. Gündeş | Kocaeli S. Dinçer |
| Kocaeli T. Güneş | Konya T. F. Baran | Konya T. Kozbek | Maraş M. Özsoy | Niğde H. H. Ülkün | Ordu F. Ertekin |
| Rize O. Kavrakoğlu | Samsun R. O. Gümüšoğlu | Seyhan E. Batumlu | Seyhan C. Oral | Sivas Ş. Ecevit | Sivas R. Öçten |
| Tekirdağ F. Alpiskender | Trabzon S. Dilek | Yozgad M. Ataman | Yozgad İ. Aktürel | Zonguldak N. Kirişçioğlu | |

Karar madde : 2

Ortağı bulunduğu Etiler Kooperatifi için Koç firmasına fazla demir tahsis lisansı alarak idhal edilen demirlerden kooperatif ihtiyacından fazlasının piyasada satılmasına sebebiyet vermek.

TAHKİKAT SAFAHATI

A) Etiler Kooperatifinden :

1. Kooperatifin kurulduğu tarihten itibaren ne miktar demir tahsis edildiği;
2. Talep tarihi ve miktarı ile tahsis tarihi ve miktarı;
3. Talebedilen demirlerden ne miktarının alındığı;
4. Tesellüm olunan demirlerden kooperatif inşaatı için ne miktarının kullanıldığı ve elyevm mevcut miktarı;
5. Alınan demirlerden fazla olduğu için piyasada satılmış veya başkalarına devredilmiş demir varsa miktarı ile satış, devir tarihleri ve bedelleri hakkında malûmat verilmesi talebedilmiştir.

B) Etiler Kooperatifinden verilen cevaplar :

1. Kooperatif inşaatının Mûtaahhit Mehmet Kutluözen tarafından yapılmakta bulunması sebebiyle kooperatif kayıtlarına göre her hangi bir malzeme satın alınmamış, celbedilmemiştir. Yalnız piyasada darlığı hissedilen mallar hakkında alâkalı makamlara bunların mûtaahhide teslimi için müracaat olunmuştur.

2. Kooperatifin ihtiyacı olan demirlerden 1 022 855 tonu mûtaahhit tarafından serbest piyasa-dan tedarik edilmiştir. Tahsis yoliyle alınmamış ve alınan miktardan 1952, 1953, 1954, 1955 se-nelerinde inşaatla sarfedilenlerden bakiye 16 ton 250 Kg. mevcuttur.

3. 14 Mayıs 1954 tarihli istida ile mezkûr tarihte Kooperatif İdare Heyeti Reisi bulunan Ziya kurç tarafından İktisat ve Ticaret Vekâletine müracaat edilerek Koç Müessesesinin 13 . V . 1954 tarih ve 60674, 60675 sayılı talepnameleleriyle ithal edeceği 1 000 + 1 000 = 2 000 ton demir için li-sans verilmesi istenilmiştir. Ancak; kooperatifin 11 Temmuz 1954 tarihinde yapılan fevkalâde toplantısında yeniden seçilen idare heyeti işlere vaziyet ederek mesbuk talebin ihtiyaçtan fazla olduğunu anladığı cihetle keyfiyet 27 Ağustos 1954 tarihinde İktisat ve Ticaret Vekâletine arz olunarak :

a) 14 Mayıs 1954 tarihinde Ziya Kurç tarafından yapılan müracaatın esasını izah olunmuştur.

b) Ve kooperatifin müracaat tarihindeki ihtiyacının (250) ton olup bunun (160) tonunun 1954 yılı içinde aynı müessesenin ithal ettiği sair demirlerden Mükerrer Sarol'un delâletiyle te-min edilmiştir

c) Bu suretle nihai ihtiyaçlarının yalnız (90) tondan ibaret bulunması itibariyle (2 000) ton-dan bu miktarın tenzilinden sonra geri kalan (1 910) ton hakkında vekâlet tarafından gerekli mu-amelenin ifası istenilmiştir., merkezindedir.

d) Etiler Kooperatifi Mmûtaahhit Mehmet Kutluözen tarafından çıkarılan ve demir mubaya-asına ait listeleri de göndermiş bulunduğu cevabı mektuba raptetmiştir.

4. Ayrıca sebk eden istilâm üzerine, Etiler Kooperatifi demir ihtiyacını belirten ve 14 Mayıs 1954 tarihinde vekâlete verilen istidanın kooperatif evrakı meyanındaki suretinde her hangi bir imza ve paraf mevcud olmadığını, bu mevzua mûtaallik olarak karar, hesap, rapor veya her hangi kaydın da bulunmadığını,

5. Doktor Mükerrer Sarol'un 20 . IV . 1952, 10 . V . 1953, 26 . V . 1954 tarihlerinde idare heyetine âza seçildiğini ve 11 Haziran 1954 tarihli mektubu ile istifa ettiğini bildirmiştir.

C) Etiler Kooperatifi mütaahhit Mehmet Kutluözen'den alınan malûmat ve vesaik :

1. Mumaileyhin mevzu hakkında 21 Mart 1956 tarihinde ifadesine müracaat olunmuş, (2 000) ton demirin alınmadığını beyan etmiş ve vâkı talebe müsteniden (2 000) ton demirden kooperatif namına alınan demirlere ait vesaiki 23 Mart 1956 tarih ve 12/335 No. lu mektubu ile tevdi etmiştir. Bu vesaik :

1. Koç Müessesesinin Galata Şubesinden 5 . X . 1954, 23 . X . 1954, 25 . XI . 1954 ve 14 Nisan 1955 tarihli dört parça faturasının Beyoğlu Beşinci Noterliğinden 23 Mart 1956 tarih ve (5114 ilâ 5117) numara ile musaddak suretleriyle,

2. Yukarda zikredilen faturalar muhteviyatını teşkil eden demirlerin kooperatif ambarlarına girdiğini gösteren 23 . X . 1954 (aynı tarihli iki kıta) ve 30 . XI . 1954, 14 . V . 1955 tarihli dört parça fiş suretlerinden ibarettir,

3. Fatura ve ambar fişleri muhteviyatı yekdiğerine tetabuk etmekte olup alınan demir mecmununun (95 879) ton olduğu görülmüştür.

D) (2 000) ton demir hakkında İktisat ve Ticaret Vekâleti tarafından yapılan muamele :

1. Etiler Kooperatifi eski idare heyeti reisi tarafından (2 000) ton demir idhali hakkında Vekâlete sunulan 14 Mayıs 1954 tarihli istida ve ilişiği Koç Müessesesinin talebinin tarih ve numaralarını gösteren cetvel vekâletçe 25 . V . 1954 tarihinde (17644) numaraya kaydedilmiştir.

2. 28 . V . 1954 tarihinde Dış Ticaret Dairesi ifadesiyle Merkez Bankasına 5/10331 sayılı tahrirat ile gerekli tahsis muamelesinin yapıldığı tebliğ olunmuştur. Fakat bu tahriratın altında:

(İşbu tahsis bahis mevzuu maddelerin tamamının Etiler Kooperatifine teslim edileceğinin Koç T. A. Ş. tarafından taahhüdü kaydiyle yapılacaktır.) tahşiyesi mevcuttur.

Bundan başka vekâlet tahsis keyfiyetini yine 28 . V . 1954 tarih 10332 sayılı tahrirat ile kooperatife bildirmiş, aynı zamanda ithalâtçı müessese ile temasa geçilmesi lüzumu da kaydedilmiştir.

3. Bilâhara, kooperatifin demir ihtiyacının (2 000) ton olmayıp ancak (90) tondan ibaret bulunduğuna ve bakiyenin Vekâlet emrine aidiyeti lâzımgeldiğine dair 27 . VIII . 1954 tarihli istida Vekâletçe 31 . VIII . 1954 tarihinde (27606) numaraya kaydedilerek evvelki müracaata ait evrak ile birleştirilmiş ve bu evrak:

(Yapılan tetkikat neticesinde tahsis olunan demirlerden cüzî bir kısmının Etiler Kooperatifine verildiği, mütebakisinin idhalâtçı firma tarafından İstanbul'daki teşkilâtımızın murakabesi altında ihtiyaç sahiplerine dağıtıldığı anlaşılmıştır.) meşruhatıyla 24 . XI . 1954 tarihinde muamele mevkiinden kaldırılmıştır.

4. Yukarıki bentte bahsi geçen tevzi muamelesine ait evrakın celbi ve umumiyetle demirler hakkında idhale takaddüm eden tarih ile idhal tarihindeki ve halen câri esasların mahiyeti Vekâletten sorulmuş alınan cevapta:

a) Dosyanın bulunmadığı, araştırmaya devam edilmekte olup netice alındıktan sonra cevap verileceği,

b) Demirlerin idhal olduğu tarihlerde esaslı kaideler vaz'edilmediği, müracaatların Vekâlet makamı tarafından verilen direktifler dairesinde karşılandığı,

c) Tevziat işlerinin 18 . V . 1955 tarihinden itibaren çıkarılan 1 - 14 sayılı sirkülerler hükümlerine göre Tenzim ve Tahsis Dairesi tarafından tedvir kılınmakta olduğu bildirilmiştir.

5. Koç Müessesesinin Galata Şubesi Müdürü Ziya Bengü'nün bu hususta ifadesine müracaat edilmiş ve (2 000) ton demirden (90) tonununkooperatif ihtiyacına tefrikinden sonra geri kalan miktarın İstanbul, Ankara, İzmir ve Eskişehir'de dağıtılıp tevzi listelerinin mntaka ticaret müdürlüklerine verildiği ve keyfiyeti ayrıca tanzim ettikleri listelerle Ticaret Vekâletine bildirdikleri anlaşılmıştır.

Bundan başka Koç Ticaret Müessesesinin mevzuubahis demirlerin tevziine mütaallik cetvelleri 24. XI. 1954 tarih ve 3036 sayılı mektubiyle Ticaret Vekâletine gönderdiği müesseseden celbedilen vesaik münderecatından anlaşılmıştır.

6. Etiler Kooperatifinin fevkalâde toplantısı :

E) Etiler Kooperatifinin 11 Temmuz 1954 tarihinde yaptığı fevkalâde toplantıya ait zabıtların aslı Ticaret Vekâletinden celbolunarak yapılan tetkikat sonunda ruzname maddelerinin :

1. Yeni idare heyeti intihabı,
2. Kooperatif merkezinin Ankara'dan İstanbul'a nakli,
3. İnşaat mütaahhidinin taahhüt miktarı mevzuuna dâhil olup mukavele hükümlerine göre yapılacak işler ile bunun haricinde yapılacak işlerin yapılması şekli,
4. Umumi mahiyette istek mevzularına ait olduğu,
5. Yapılan konuşmalarda demire mütaallik bir hususa temas ve binnetice bir karar ittihaz edilmediği anlaşılmıştır.

Netice

Yukarda tesbit olunan vesaik okunduktan sonra yapılan müzakere sonunda :

1. Etiler Kooperatifi namına İstanbul'da Bebek'te Nisbeteğe mevkiinde bir kısmı ikmal edilmiş ve bir kısmı da nâtamam bir halde bulunan kooperatif evlerinin ikmalini temin zımında Koç Müessesesinin 13 Mayıs 1954 tarihli iki kıta talepname ile idhal talebinde bulunduğu demirler için lisans verilmesi hususu kooperatifi temsilen İdare Heyeti Reisi Ziya Kurç tarafından verilen 14 Mayıs 1954 tarihli istida münderecatından anlaşılmaktadır.

2. Mesbuk talep vekâlet tarafından nazarı itibara alınarak gerekli tahsis muamelesinin yapıldığı usulen 28. V. 1954 tarihli tezkere ile Merkez Bankası Umum Müdürlüğüne iş'ar kılınmıştır.

3. İdhal muamelesine ait merasimi mütekaddime yukarda izah olunan şekilde cereyan ettikten sonra kooperatif umumi heyeti bâzi hususların müzakeresi zımında 11 Temmuz 1954 tarihinde fevkalâde içtimaa davet edilmiş ve bu toplantıda, tamamen yeni şahsiyetlerden mürekkep bir idare heyeti seçilmiş ve işe vaziyet etmiştir.

Yeni idare heyeti, kooperatif kuyudatında yaptığı tetkikat üzerine demir ihtiyacının vekâlete aks ve intikal ettirildiği gibi (2 000) ton olmayıp yalnız (90) tondan ibaret bulunduğunu anlamış ve bu hususu belirtmek suretiyle ihtiyaçlarından fazlayı teşkil eden (1 910) ton demir hakkında muktazi muamelenin ifası lüzumunu 27. VIII. 1954 tarihli dilekçe ile İktisat ve Ticaret Vekâletine bildirmiştir.

4. Kooperatifin tavassut ve delâletiyle idhal edilen (2 000) ton demirden (95) ton 879 Kl. gramının kooperatif mütaahhidi Mehmet Kutluözen tarafından 1954 senesi Ekim ve Kasım 1955 senesi Nisan ayları içinde tesellüm edildiği ve geri kalan miktarın ise vekâletin tensip ve ıtılama müsteniden ihtiyaç sahiplerine dağıtıldığı ve bu işe ait evrakın 24 Kasım 1954 tarihinde muamele mevkiinden kaldırıldığı da dosyada mevcut vekâlet kuyudatı ile nümayan olduğu gibi idhal için yapılan

müracaat tarihinde ve idhal zamanında demir tevzii için esaslı kaideler vaz'edilmediği ve vekâlet makamı tarafından verilen direktiflere göre talep ve müracaatların karşılandığı ve 18 Mayıs 1955 tarihinden itibaren tevzi işlerinin 14 - 1 numaralı sirkülerler hükümleri mucibince Tazim ve Tahsis Dairesi tarafından tedvir edilmekte bulunduğu, vekâletten alınan cevabi tahrirat münderecatı meyanında izah olunmuştur.

5. Bu mevzuda demirleri idhal eden Koç Müessesesinin İstanbul Şubesi Müdürü Ziya Bengü'nün mehuz ifadesi de bervehibâlâ tesbit olunan hususları teyidmekte bulunmuştur. Koç Müessesesi, kooperatif tarafından daha sonra bildirilen yalnız (90) tonluk ihtiyaç miktarından bakıyeyi teşkil eden miktarın tevzi ve satışına mütaallik listeleri de tevdi etmiş bulunmaktadır. Ancak, bu dağıtma işinin yukarıda izah olunan tarzda yani İktisat ve Ticaret Vekâletinin murakabe ve muvafakîyetle cereyan ettiğinin daha sıhhatle tevsiki ve İktisat ve Ticaret Vekâleti dosyasında mevcut 31. VIII. 1954 ve 24. XI. 1954 tarihlerini ihtiva eden (D IX - 1/627606) sayılı muameleli fiş muhteviyatının teyidi zımında bütün evrakın kül halinde gönderilmesi vekâletten talebedilmiş ise de talep ve tekide karşı alınan cevaplarda bulunmadığı aranmakta olduğu ve neticenin bildirileceği kaydedilmiştir. Bununla beraber vekâlet dosyasında mevcut ve yukarıda zikredilen fiş kayıtlarının hilâfını gösteren her hangi bir vesikaya desteres olunmadıktan başka, Etiler Kooperatifi ve Koç Müessesesinin kayıtlarının vekâletin dosyası muhteviyatını mütemmim bulunduğu neticesine varılmıştır.

6. T. B. M. Meclisi tarafından ittihaz buyurulan 8 Şubat 1956 tarihli kararın metni (ortağı bulunduğu Etiler Kooperatifi için Koç Firmasına fazla demir tahsis lisansı alarak idhal edilen demirlerden kooperatif ihtiyacından fazlasının piyasada satılmasına sebebiyet vermek) diye zabıta tesbit olduğuna göre demir idhali hakkında cereyan eden muamelenin şekli ve cereyan suretiyle kararın istihdaf ettiği gayenin tahlil ve münakaşasının yapılması zaruri görülmüştür.

a) Filhakika kooperatif, ihtiyacından fazla bir talepte bulunmuştur. Kooperatif kayıtlarına nazaran bu mevzu için idare heyetinden bir karar alınmadığını ve bu talebin o tarihte idare heyeti reisi bulunan Ziya Kurç tarafından dermeyan kılındığını toplanan deliller göstermektedir. Talep tarihinde Mükerrer Sarol'un idare heyetinde âza sıfatıyla bulunması, suiniyete makrun olduğunda şüphe caiz bulunmayan bu hareketle alâka ve irtibatının delili ve karînesi olarak kabul edilmesini istilzam etmediği gibi, kendisinin lisans verilmesi için Ticaret Vekâleti nezdinde yaptığını ifade ettiği tavassutun da müspet karşılanmasının adalet kaideleriyle telifi kabildir.

b) Esasen kooperatifin ihtiyaçlarının hakikatte (90) tondan ibaret bulunduğunu bildirmesi ve bu miktarın (2 000) tondan tenzilinden sonra bakiyesinin vekâlet emrinde kalması hususunu bu suretle temin etmesi ve o tarihteki cari teamül ve usule göre demirlerin idareten ihtiyaç sahiplerine dağıtıldığı keyfiyetinin de bundan evvelki bentlerde izah olduğu gibi delile iktiran etmesi sebebiyle kooperatifin haksız ve ihtiyaçtan fazla demir alarak kendi emvali meyanında idhalden sonra mevzuatın nehyi hilâfına piyasada satılmasına sebebiyet verildiğine ve bunun zımında mündemiç gayrimeşru intifan hudusuna mütedair iddia ve ihbar kabule şayan görülmemiştir.

Aynı zamanda demir mevzuunun 18 Mayıs 1955 tarihinden itibaren bu bapta neşir ve ilân edilen 14 - 1 sayılı sirkülerler ile mektup bir vaziyete irca olunarak kaide altına vaz'edilmesi keyfiyetinin dahi hâdisede diğer deliller ile mütalâası icabetmektedir. Binaenaleyh;

Doktor Mükerrer Sarol'un tahkik mevzuunu teşkil eden hâdisede cezai ve malî mesuliyetini inceden her hangi bir unsurun bulunmadığına ekseriyetle 30 Mayıs 1956 tarihinde karar verildi.

Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden
mürekkep Muhtelit
Tahkikat Encümeni

Reisi Y.
Muğla
N. Özsan

M. M.
Balıkesir
V. Asena

Ankara
Z. Gökçer

Amasya
İ. Olgaç

Aydın
N. Geveci

| | | | | | |
|--|---|--|---------------------------------------|---------------------------------|-----------------------------------|
| Kocaeli <i>S. Dinçer</i> | Aydın <i>C. Ülkü</i> | Çankırı <i>C. Boynuk</i> | Çoruh <i>M. Önal</i> | Çorum <i>M. K. Biberoglu</i> | Diyarbakır <i>M. H. Ünal</i> |
| Erzincan <i>S. Perinçek</i> | Eskişehir <i>H. Sezen</i> | İzmir <i>A. Güngören</i> | Konya <i>T. F. Baran</i> | Maraş <i>M. Özsoy</i> | Niğde <i>H. H. Ülkün</i> |
| Samsun <i>R. O. Gümüšoğlu</i> | Sivas <i>Ş. Ecevit</i> | Yozgad <i>M. Ataman</i> | Zonguldak <i>N. Kirişcioğlu</i> | Konya <i>T. Kozbek</i> | Ankara <i>R. Eren</i> |
| Aydın <i>N. Gedik</i> | Bursa <i>M. Erkuyumcu</i> | İstanbul <i>C. Türkgledi</i> | Kayseri <i>K. Gündes</i> | | Rize <i>O. Kavrakoğlu</i> |
| Burdur Muhalifim <i>B. Kayaalp</i> | Kocaeli Muhalifim <i>T. Güneş</i> | İzmir Muhalifim <i>İ. Sipahioğlu</i> | Sivas Muhalifim <i>R. Öçten</i> | Seyhan <i>C. Oral</i> | Tekirdağ <i>F. Alpiskender</i> |

MÜSTENKİFLER

Umumi Heyetçe muayyen fiillerin tetkik ve tahkikine karar verilmiş olduğuna göre evveleminde bu fiillerin sâbit görülüp görülmediğinin tesbit edilmesi, badehu sâbit görülenlerin cezai, malî veya siyasi mesuliyetlerden hangisini müstelzim olduğu hususlarının tetkik, takdir ve tebellür ettirilmesi ve neticenin de buna göre karara bağlanması lâzımgelirken isnadolunan maddelerde mevzu fiillerin vukubulup bulmadığı tesbit edilmeden yalnız fiilin ceza kanunu bakımından veya alâkalınının resmî sıfatı yönünden müstelzimi ceza olmadığı, yahut Meelis Tahkikatına tâbi bulunmadığı üzerinde durulmak ve fiillerin cezai veya malî mesuliyetten gayri bir mesuliyeti mucip olup olmadığı üzerinde durulmıyarak mücerret hareketlerin suç olmadığı cihetinin tetkika tâbi tutulması sebebiyle bu şekilde tetkikat yapılmadan karara varılması dolayısıyla usul bakımından müstenkifim.

Erzurum
A. Eryurt

Madde 2 : Tahkikat nâkâfidir. Tevsii tahkikata lüzum olduğu kanaatindeyim.

Bu fiiller her ne kadar Esas Teşkilât Kanunu ve İctüzük hükümleri şumulüne girmiyorsa da bir vekilin mevkiinin icabı olan titizliği göstermediği ve nüfuz suiistimalinin mevcudiyeti dolayısıyla müstenkifim.

Gümüşane
Halıs Tokdemir

MUHALEFET ŞERHİ

Muhtelit Encümenin ittihaz ettiği ekseriyet kararına aşağıda yazılı sebeplerden dolayı muhalif kaldık.

Eski Devlet Vekili Mükerrerem Sarol'a isnadedilen fiillerden ikinci bendi teşkil eden «Ortağı bulunduğu Etiler Kooperatifi için Koç firmasına fazla demir tahsis lisansı alarak idhal edilen demirlerden kooperatif ihtiyacından fazlasının piyasada satılmasına sebebiyet vermek» hususudur.

Vakıa olarak bu bendin her iki kısmı da, yani : İhtiyaçtan fazla demir tahsisine ve fazlasının piyasada satılmasına sebebiyet verilmesi keyfiyeti sabittir. Kooperatif siper edilmek suretiyle sırası ve zamanı beklenmeksizin Koç firmasına, hayli müddet sıra beklisi-

yen vatandaşların aleyhine olarak 2 bin ton demirin tahsis ve transferi temin edilmiştir. Bu, Mükerrer Sarol'un ikrarı ile ve namına hareket eden Suzan Turna'nın açık beyanı ile sabittir. Eğer idare heyetinde bir tebeddül vukubulmamış olsaydı, gerek demir ve gerek Orman İdaresinden temin edilen parkelerin kooperatif nam ve hesabına karaborsada satılacağı da tahkikat seyrinden anlaşılmaktadır. Nitekim: Kooperatifin muayyen tipleri haricinde bina inşası için belediye tazyik edilerek imar plânı değiştirilmiş ve 9 bin metre murabba müteceviz yeşil saha tahsis ve munzam bir kredi temin edilmek suretiyle hususi tipte ve 240 bin lirayı müteceviz olduğu bildirilen muazzam bir bina vücuda getirilmiştir. Şu ciheti bilhassa kaydedelim ki, sırf kooperatifin menfaati ileri sürülerek transferi temin edilen 2 bin ton demirin, ihtiyaç miktarı olan 250 tondan gayrisi yeni idare heyetinin müdahalesi ile Koç firmasına iade edilmiş ise de bunun kimlere ne vakit ve ne suretle satıldığı bir türlü tahakkuk ettirilememiştir. Bu sebeple bir maksada tahsisen ve tercihan ithaline müsaade edilen demirlerin haricte ve hangi şartlar altında olduğu gayrimalûm bir şekilde satılmasma, diğer ifade ile şunun bunun eline geçmesine sebebiyet verilmiştir. Binaenaleyh isna-dedilen fiilin sabit olduğu ve bir devlet adamının, ortak bulunduğu bir kooperatif vesilesiyle menfaat temininin memleket iktisadiyatına zarar ikanın cezai mesuliyeti müstelzim bir fiil teşkil edeceği ve bu itibarla, fiil ve hareketi Türk Ceza Kanununun 240 nci maddesine mümas olan Mükerrer Sarol hakkında bu madde gereğince muamele yapılması icabedeceği rey ve kanaatindeyiz.

Ordu
F. Ertekin

İzmir
M. A. Sebük

Denizli
İ. Hadımlıoğlu

Yozgad
İ. Aktürel

Erzurum
Z. Çavuşoğlu

Karar maddesi : 3

Türk Sesi Gazetesini Ankara Maarif Müdürlüğü vasıtasıyla Ankara İlk okullarına ve diğer resmî da-irelere abone ettirmek :

TAHKİKAT SAFAHATI

A) Ankara Maarif Müdürlüğünden :

1. Türk Sesi Gazetesinin ilk mekteplere kaç nüsha abone ettirildiği,
2. Ne kadar para ödendiği,
3. Abone için hangi makamdan emir alındığı,
4. Diğer gazetelere de abone kaydedilip edilmediği,
5. Türk Sesi Gazetesine hangi sebeplerle abone kaydedildiği,
6. 1954, 1955, 1956 senelerinde Türkiye'de münteşir gazete ve mecmualara abone kaydedilmesi için mekteplere tamim yapıp yapılmadığı veya münferit yazı gönderilip gönderilmediği sorulmuş.

B) Ankara Valiliğinden :

1. Ankara Maarif Müdürlüğünün Türk Sesi Gazetesine abone kaydolanması hakkında gönderdiği anlaşılan 24 . V . 1954 tarihli yazının,

2. Kezalik hususi muhasebenin bu işe mütaallik olarak yazmış olduğu tahrirat suretlerinin gönderilmesi istenmiştir.

C) Her iki merciden alınan cevaplar :

1. Ankara Maarif Müdürlüğü mevzuubahs 24 . V . 1954 tarih ve 130/13051 sayılı tezkere ile vilâyet makamına müracaat ederek İstanbul'da münteşir Türk Sesi Gazetesinin yurt haberlerini geniş ölçüde verdiği cihetle tedrisata mesnedolmak üzere mekteplerde bulunmasının lüzumlu ve faydalı olduğu bildirilerek 40 abone kaydı için keyfiyetin vilâyet daimî encümenine havalesi istenilmiştir

2. Vilâyet daimî encümeni 24 . V . 1954 tari hinde 897/915 sayılı Kararıyla ve teklifin mucip sebeplerine istinaden istenilen miktarda abone kaydolanmasına ve 40 abone bedelinin tutarı olan iki bin liranın tediyesine karar vermiştir.

3. Maarif Müdürlüğü Türk Sesi gazetesinin bedelsiz olarak gönderilen nüshalarından memleket haberlerine daha geniş miktarda yer ayırdığı görüldüğünden abone kaydolanması için vilâyet makamına teklifte bulunduğunu ve her hangi bir makamdaki bu hususta emir almadığını ve dairesi tarafından yukarıda yazılan seneler içinde Türkiye'de intişar etmekte olan gazetelere abone kaydolanmasına dair, mekteplere münferit veya umumi mahiyette yazı gönderilmediğini, ancak Türk Sesi gazetesine bir yıl müddetle abone olunduğunu ve gazetenin muntazaman alınıp alınmadığının bildirilmesi hakkında 17 . VI . 1954 ve 420/3 - 14880 sayılı tamimle mekteplerden sormuş olduğu bildirilmiş ve yukarıda tesbit olunan hususlara ait muameleli evrak suretleri gönderilmiştir.

D) Türk Sesi gazetesinin İnhisarlar Umum Müdürlüğü tarafından çok miktarda abone kaydedildiğine ve bağışta bulunulduğuna dair vâkı ihbar üzerine bu hususun tevsiki için keyfiyet İnhisarlar Umum Müdürlüğünden sorulmuş ve alınan cevabi yazıda mezkûr gazeteye intişara başladığı tarihten itibaren sual tarihi olan 27 Şubat 1956 tarihine kadar idarelerimce abone kaydedilmediği gibi başka her hangi bir sebeple dahi tediyeye yapılmadığı bildirilmiş ve Umum Müdürlüğün aboneli olduğu gazetelere dair 25 müfredat listesiyle 31 aded karar suretinin gönderildiği bildirilmiştir.

E) Resmî dairelerin aboneleri :

1. 1954 senesinde 1 287,

2. 1955 senesinde 1 369 olduğu gazete idarehanesinde yapılan tetkikat neticesinde anlaşılmıştır.

F) Türk Sesi gazetesinin 1580 sayılı Basın Kanununa göre durumu :

1. Gazete Cemal Kutay tarafından 28 Şubat 1953 tarihinde tesis edilmiş ve gazete 25 Mart 1953 tarihinde intişara başlamıştır.

2. Cemal Kutay gazeteyi Dr. Mükerrerem Sarol'a devrettiğini İstanbul Valiliğine hitaben yazdığı 23 . XI . 1953 tarihli dilekçe ile bildirmiş ve 25 . XII . 1953 tarihinde gazetenin sahibi olarak Dr. Mükerrerem Sarol, mesul müdür olarak da Cemal Kutay gösterilmiştir.

3. Mükerrerem Sarol gazeteyi 9 . XI . 1954 tarihinde Cumhuriyet gazetesi eski Yazı İşleri Müdürü bulunan Âtîf Sakar'a devretmiş ve mümaileyh de bu devir keyfiyetini de 15 . XI . 1954 tarihli dilekçe ile ve ayrıca 25 . XI . 1954 tarihli beyanname ile vilâyete bildirmiştir.

4. Ancak, Dr. Mükerrerem Sarol ve Âtîf Sakar ile Ahmet Oğuz Akal namında bir zatın Beyoğlu 4. Noterliğinden 10 . XI . 1954 tarihinde tasdik kılınan bir anlaşma ile gazetenin idaresi esasları aşağıda yazılı şekilde tesbit edilmiştir. Bu esaslara göre :

- A) Gazetenin ortaklar hesabına neşredileceği,
- B) Vesaik ve teşkilâtının Âtîf Sakar namına devrolunduğu,
- C) Yazı ve teknik işlerinin ortaklar tarafından tasvibolunacak prensip ve esaslar dairesinde Âtîf Sakar tarafından tanzim ve tedvir kılınacağı,
- D) Kâr ve zararın üç şerik arasında müsavaten tevzi edileceği anlaşılmaktadır.
- G) Mükerrerem Sarol 17 Mayıs 1954 tarihinde Devlet Vekiliğine tâyin edilmiş, 12 . X . 1955 tarihinde ayrılmıştır. Bu tâyin ve ayrılma keyfiyetleri 18 . V . 1954 tarih 8710, 14 . X . 1955 tarih ve 9133 sayılı Resmî Gazete nüshalarıyla ilân edilmiştir.

Netice

I - Ankara Maarif Müdürlüğü namına abone kaydolanması hususuna Vilâyet Daimî Encümeni tarafından karar verilmiştir.

II - Maarif Müdürlüğü; abone kaydolanması sebebinin izahı hakkındaki suale karşı verdiği cevapta meccani olarak gönderilen gazete nüshalarından edindiği müspet intiba üzerine bu gazete neşriyatının faideli olduğunu vilâyet makamına aksettirdiğini bildirmiştir.

III - Abone mevzuuna mütaallik olarak cereyan eden muamelenin yukarda izah olunan şekilde telhisinden sonra bu sadette belirtilmesi zaruri görülen husus da şudur :

Mükerrerem Sarol 17 Mayıs 1954 tarihinde Devlet Vekili olarak tâyin kılınmış ve abone kaydolanmasına mütadair bulunan Ankara Maarif Müdürlüğünün teklif tezkeresi ise 24 Mayıs 1954 tarihini ihtiva etmektedir ki, her iki tarih arasında ancak sekiz günlük gibi kısa bir müddet bulunduğu aşikârdır.

Bu itibarla Mükerrerem Sarol'un; 2 Mayıs 1954 tarihinde yapılan mebus seçiminin akabinde ve Devlet Vekili olduğu tarihten hemen sonra mevzu ile alâkadar bulunduğunu gösteren her hangi bir delil elde edilememiştir. Ezcümle mevzuun Muhtelit Encümende müzakeresi sırasında bidayeten abone muamelesini resmî surette talebeden Maarif Müdürünün celbiyle istimai yapılmadığından tahkikatın bu noktadan noksan bulunduğu iddia ve dermeyan kılınmış ise de, Maarif Müdürlüğünün cevabi tezkeresi münderecatına nazaran kendisinin celbi ve ifadesine müracaat olunması keyfiyetinin bir fayda tevlietmiyeceği ve resmî cevabın hilâfını gösteren sair delil de desterest olunmadığı cihetle tahkikatın tâmikına lüzum görülmemiş ve resmî beyanın sıhhatına itibar olunması hususu derpiş kılınmıştır.

Yukarda tesbit olunan duruma göre Ankara Maarif Müdürlüğünün abone muamelesinde Devlet Vekili vazifesiyle alâkalı bir mevzu bulunmadığına dair ekseriyet reyî tahassul etmiştir.

IV - Sair resmî dairelerin abone kaydolanması keyfiyetine gelince;

Türk Sesi gazetesi 23 Mart 1953 tarihinde intişara başlamıştır. Resmî dairelerin bâzılarına yapılan abone muameleleri ise 1954 yılı başında cereyan etmiştir. Buna nazaran abonelerin ihdası tarihi Mükerrerem Sarol'un Devlet Vekâletinde vazife deruhte ettiği tarihe takaddüm etmektedir. Abonelerin 1955 senesinde temdidini ilk sene içinde tesis edilen münasebetin tabii bir neticesi olarak telâkki edilmesinde zaruret vardır. Bu mevzuda siyasi bir nüfuz kullanıldığının da bahis mevzuu olmaması iktiza eder.

V - Yukarda arz ve izah olunan sebeplere binaen Mükerrerem Sarol'un tahkik mevzuunu teşkil

eden husus hakkında malî veya cezai mesuliyetini mucip bir vaziyet bulunmadığına 30 Mayıs 1956 tarihinde ekseriyetle karar verilmiştir.

Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Tahkikat Encümeni Reisi Y.

Mazbata M.

| | | | | |
|-----------------|--------------|----------------|----------------|-----------------|
| Muğla | Balıkesir | Kocaeli | Amasya | Ankara |
| N. Özsan | V. Asena | S. Dinçer | İ. Olgaç | Z. Gökçer |
| Aydın | Aydın | Çankırı | Çorum | Diyarbakır |
| N. Geveci | C. Ülkü | C. Boynuk | M. Önal | M. K. Biberoglu |
| Erzincan | Eskişehir | İzmir | Konya | Maraş |
| S. Perinçek | H. Sezén | A. Güngören | T. F. Baran | M. Özsoy |
| Samsun | Sivas | Yozgad | Zonguldak | Konya |
| R. O. Gümüsoğlu | Ş. Ecevit | M. Ataman | N. Kirişcioğlu | T. Kozbek |
| Aydın | Bursa | İstanbul | Kayseri | |
| N. Gedik | M. Erkuyumcu | C. Türkgeldi | K. Gündes | |
| Rize | Seyhan | Tekirdağ | Burdur | |
| O. Kavrakoğlu | C. Oral | F. Alpiskender | Muhalifim | |
| | | | B. Kayaalp | |
| | Diyarbakır | Kocaeli | İzmir | |
| | Muhalifim | Muhalifim | Muhalifim | |
| | M. H. Ünal | T. Güneş | İ. Sipahioğlu | |

MUHALEFET ŞERHİ

Muhtelit Encümenin ittihaz ettiği ekseriyet kararına aşağıda yazılı sebeplerden dolayı muhalif kaldık.

Dosya içinde mevcut vesikalardan Dr. Mükerrerem Sarol'un Devlet Vekili bulunduğu sırada gazete idaresi namına bâzı müesseselerle bankalara, bu arada Ankara Maarif Müdürlüğüne müracaat edilerek herbirinin mevzuu ile alâkalı yurt haberlerinin geniş nfiyasta yaymak gayesiyle tesis edilen bu gazeteye abone teminine çalışıldığı ve müfredat listesinde isimleri yazılı müesseselerle bankalara, Ankara ilk mekteplerine tevzi edilmek üzere 40 abone temin edildiği anlaşılmıştır.

Dr. Mükerrerem Sarol zâhiren gazetenin idaresiyle meşgul olmamak hasebiyle gazete namına yapılan teşebbüsler ve temin olunan menfaatlerle fiilen alâkalı bulunmadığını ifade ederek hattâ bu teşebbüslerden haberdar bile olmadığını iddia eylemekte ise de kendi itirafıyla de sabit bulunduğu veçhile mühim malî fedakârlıklara katlanılarak temin olunan borçlarla kurulan matbaa ve gazetenin hayatını idame ve neşriyatının faydalı ve verimli kılınacak bir şekilde devamını temin etmek mecburiyetinde bulunduğu düşünülerek ve bu yüzden ihtiyar olunan masarf miktarı göz önünde tutulacak olursa Dr. Mükerrerem Sarol'un vekil olduktan sonra gazete ile olan fiilî alâkasını kestiği hakkındaki iddiası da mevcut muvazaalı mukaveleye ve işin malî ehemmiyetine binaen kabule şayan görülmemek lâzımgelir.

Ankara ilk mekteplerinin yevmi ve siyasi bir gazeteden ne suretle faydalanacağı ve ilk tahsil çağında bulunan çocukların bu evsafa bir gazetenin yurt haberleriyle ne surette alâkalanacağı düşünülecek olursa Ankara Maarif Müdürlüğü'nün bu hareketinde ilkmekteplere faydalı olmaktan ziyade Türk Sesi gazetesine yardım maksadının mevcud olduğuna hükmetmek ktiza eder.

Bir vilâyet maarif müdürü ile valisini ve daimî encümenini harekete getirebilmek nüfuz ve kudretini ancak Devlet Vekili sıfatıyla birlikte gazetenin sahibi olmak sıfatını da muhafaza eden Dr. Mükerrerem Sarol'un şahsında bulmak mümkündür.

Devlet hizmetinde âmme vazifesini kabul eden bir vekilin her şeyden evvel temsil ettiği vazifenin icaplarına sadık kalarak Devlet menfaatlerini korumak ve Devlet hazinesini lüzumsuz ve faydasız masraf ve israflardan vikaye etmektir. Bu vazifeyi menfaatine müşterek bulunduğu bir gazetenin sürümünü temin ve kendisine menfaat sağlama yolunda kullanmak deruhde ettiği vazife icaplarını suiistimaldir. Hâdiseyi bu noktadan tetkik eden Tâli Komisyon bu meselede Dr. Mükerrerem Sarol'un cezai bir mesuliyeti bulunduğuna ve bu itibarla, fiil ve hareketi Türk Ceza Kanununun 240 nci maddesine mümas olan Mükerrerem Sarol hakkında bu madde gereğince muamele yapılması icabedeceği rey ve kanaatindeyiz.

Denizli
İ. Hadımlıoğlu

İzmir
M. A. Sebük

Ordu
F. Ertekin

İ. Aktürel
Yozgad

İzmir
A. Güngören

Karar madde : 5

Türk Sesi gazetesi için İstanbul Belediye bütçesinden (10 000) lira almak.

1. İstanbul'da münteşir (Türk Sesi) gazetesine, Belediye Neşriyat ve İstatistik Müdürlüğünün 5 Nisan 1954 tarihli tezkeresine müsteniden Belediye Daimî Encümeni tarafından 14 Nisan 1954 tarihinde verilen karar gereğince (200) aded için abone olunarak seneliği (50) liradan (10 bin) liranın tediye kılındığı, bir senelik abonenin hitamından sonra yine daimî encümen tarafından 2 Mayıs 1955 tarihinde verilen ikinci bir karar ile abone miktarının 300 e iblâğ edildiği ve senelik bedelinde tenzilât yapılarak (36) lira üzerinden (6) aylık abone bedelinin tutarı olan (5 400) liranın kezaik ödendiği, ancak, son altı aylık müddetin inkızasından itibaren abonelerin temdit, teçdidolunmadığı anlaşılmaktadır.

2. İstanbul Belediyesinin sair gazeteler ile olan münasebeti derecesinin tesbit zımında celbedilen vesaikten 27 Mart 1954 ilâ 23 Ocak 1956 tarihleri arasında daimî encümen tarafından verilen ve hasren gazetelere abone olunmasına mütedair bulunan (49) aded karar ile 1954 ve 1955 senelerinde abone olunan gazetelere ait üç kita cetvel incelenmiş ve:

a) (Ekspres) gazetesine 30 Mart 1954, 3 Mayıs 1954 tarihli kararlar ile 5 000 ve 10 bin liradan ceman (15 000) lira,

b) Yine (Eksperes) gazetesine 23 Mart 1955 ve 9 Eylül 1955 tarihlerinde (5 400) er liradan (10 800) lira, ki bu gazeteye iki sene içinde (25 800) lira,

c) (Sonsaat) gazetesine 10 . V . 1955, 10 . X . 1955 tarihlerinde iki defa da 4 500 lira üzerinden ceman (9 000) lira,

d) (Hergün) gazetesine 6 . V . 1955 tarihinde (4 200) lira,

e) 1954, 1955 senelerinde miktarı kırkı aşan sair gazete, mecmua ve ajanslara asgari (40) liradan başlayarak (3 600) liraya kadar yükselen abone bedelleri ödendiği görülmüştür.

3. Belediye tarafından gönderilen cevabi tezkerede abone kaydolunması hususunda muayyen bir kıstas bulunmadığı ve ancak belediye faaliyetleri ile ilgili gazetelerin durumlarının dikkate alındığı bildirilmiştir.

4. (Türk Sesi) gazetesinin 25 Mart 1953 tarihinde Cemal Kutay tarafından neşredilmeye başlandığı ve 15 Aralık 1953 tarihinde Mükerrer Sarol uhdesine intikal ettiği ve bilâhara Âtîf Sakar namında birine devrolunduğu vilâyetten getirtilip tetkik edilen kayıt suretleri münderecatına göre tesbit kılınmıştır. Aneak;

Son devir tarihinden bir gün sonra 10 Kasım 1954 tarihinde Mükerrer Sarol, Âtîf Sakar, Ahmet Oğuz Akal aralarında vâkı ve noterden tasdikli bir anlaşmaya göre gazetenin üç ortak hesabına neşredileceğini, muamelâtın Âtîf Sakar tarafından tedvir kılınacağını, kâr ve zararın üç şerik arasında müsavi nispette taksim ve tevzi olunacağını takarrür ettirmişlerdir.

5. Mükerrer Sarol'un Devlet Vekâletine 17 Mayıs 1954 tarihinde tâyin kılındığı ve 12 Ekim 1955 tarihinde istifa suretiyle ayrıldığı resmî gazetelerle neşrolunmuştur.

Netice

1. İstanbul Belediyesi tarafından (10 000) liralık abone kaydına karar verildiği tarihte Mükerrer Sarol'un Devlet Vekâletinde bulunmadığı aşikârdır.

2. 1954 ve 1955 senelerinde (Ekspres), (Son Saat), (Her Gün) gazetelerine de bir sene içinde (Türk Sesi) gazetesinden fazla veya aynı nispette, yahut çok yakın miktarlarda abone bedeli ödendiği belediyeden mevрут vesaik münderecatı cümlesinden bulunmuştur.

3. Her ne kadar (Türk Sesi) gazetesine 1955 senesi için mısıf olarak tekrar abone kaydolunduğu tarihte Mükerrer Sarol Devlet Vekili bulunmakta ise de yukarıda belirtildiği veçhile abone muamelesinden (Türk Sesi) gazetesine tamamen istisnai ve münferit bir muamele yapılmadığı sair gazetelere dahi abone kaydolunması keyfiyetiyle mütehakkaktır.

4. Binaenaleyh, hâdisede cezai veya malî mesuliyeti istilzam eden her hangi kanuni bir sebep bulunmadığına ekseriyetle 30 Mayıs 1956 tarihinde karar verildi.

Teskilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden

mürekkep Muhtelit Tahkikat Encümeni

| | Reisi Y. Muğla Nuri Özsan | | Mazbata Muharriri Balıkesir V. Asena | | Kocaeli S. Dinçer |
|--------------------------|---------------------------------|----------------------------|--|-----------------------------|------------------------------------|
| Amasya İ. Olgaç | Ankara Z. Gökçer | Aydın N. Geveci | Aydın C. Ülkü | Çankırı C. Boynuk | Çorum M. Önal |
| Çorum M. K. Biberoğlu | Diyarbakır M. H. Ünal | Erzincan S. Perinçek | Eskişehir H. Sezen | Konya T. F. Baran | Maras M. Özsoy |
| Niğde H. H. Ülkün | Samsun R. O. Gümüšoğlu | Sivas Ş. Ecevit | Yozgad M. Ataman | Zonguldak N. Kirişcioğlu | Konya T. Kozbek |
| Ankara R. Eren | Aydın N. Gedik | Bursa M. Erkuyumcu | İstanbul C. Türkgeldi | Kayseri K. Gündes | Rize O. Kavrakoğlu |
| Seyhan C. Oral | | Tekirdağ F. Alpiskender | Manisa Muhalifim Muammer Alakant | | Maras Muhalifim Mazhar Özsoy |

MUHALEFET ŞERHİ

Muhtelit Encümenin ittihaz ettiği ekseriyet kararına aşağıda yazılı sebeplerden dolayı muhalif kaldık.

Dr. Mükerrerem Sarol'un Cemal Kutay tarafından neşredilmekte olan Türk Sesi gazetesini devren satınaldıktan sonra, Nisan ve Haziran 1955 tarihinde ve iki partide İstanbul Belediyesinden iki yüz abone bedeli mukabili olarak 10 bin lira ve Devlet Vekili olarak vazifeye başladıktan sonra da altı aylık abone bedeli mukabili 5 400 lira ki, ceman 15 400 lira yardım temin ettiği tahkikat neticesinde meydana çıkmıştır.

İstanbul Belediyesi tarafından muhtelif gazetelere, muhtelif miktarda abone bedeli namı altında yapılan yardıma ait listelerin tetkik ve mukayesesinden anlaşılmıştır ki, Türk Sesi gibi yeni teessüs etmiş, henüz toplu bir okuyucu kütlesine hitabetmek imkânına sahibolamamış ve satışı hemen hemen resmî dairelerden sağlanmış abonelere münhasır bir gazetenin belediye lüzumlu ve faydalı ihtiyaçlarına sarf edilmek üzere konulmuş bulunan tahsisattan mebzulen ve istisnaen faydalanmasında, Dr. Mükerrerem Sarol'un evvelâ mebus, bilâhara vekil olarak siyasi şahsiyetinin ve nüfuzunun mühim bir rol oynadığını kabul etmek icabeder. Devlet hizmetinde âmme vazifesi kabul etmiş bir vekilin, Devlet dairelerinin resmî aboneleriyle sağlanan yardımla yaşayabilen bir gazetenin sahibi sıfatıyla bu yardımlardan istisnai şekillerle faydalanması vazife suiistimalinin en bâriç delilini ortaya koymaktadır. Bunun fiilî misali, vekil olduktan sonra gazete ile alâkasını kestiğini resmen ilân ve merciine de ihbar ettiği halde, Beyoğlu Noterliğinde tanzim olunan bir mukavele ile ortaklık ve kârdan üçte bir hisse almak hakkını muvazaatan ve gizli bir şekilde muhafaza etmesi ve 11 Nisan 1956 tarihli Cumhuriyet gazetesinde bu ortaklığı bilâhara açıkça ilân etmesidir.

Daha ziyade resmî ve yarı resmî membaları istismar suretiyle temin ettiği yardımlarla neşir hayatını ancak idame eden Türk Sesi gazetesi, yardım listesindeki emsaline ve hattâ büyük tirajlı matbaalara nazaran çok farklı; istisnai ve keyfî bir muameleye tâbi olmak imtiyazı ile mazhar olduğu himaye ve iltizamı kaybedince, derhal neşir hayatını tādile mecbur kalmıştır. Kanaatimizce belediyeden ilk alınan on bin lira ile vekilliği zamanında alınan 5 400 lira; bir vazife suiistimali silsilesinin yekdiğerini tamamlıyan fiilî tezahürleridir. Bu sebeple Dr. Mükerrerem Sarol'un bu maddeden de cezaî mesuliyetine gidilmesi ve belediye bütçesini keyfî tasarruflarla haksız menfaatler teminine körü körüne alet eden Belediye Daimî Encümen âzalarıyla buna lüzum gösteren Belediye İstatistik ve Neşriyat Müdürü hakkında da gerekli kanuni takibatın yapılması zaruri olduğu ve bu itibarla, fiil ve hareketi Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesine mümas olan Mükerrerem Sarol hakkında bu madde gereğince muamele yapılması icabedeceği rey ve kanaatindeyiz.

Denizli
İsmail Hadımlıoğlu

İzmir
M. A. Sebük

İzmir
Arif Güngören

Yozgad
İhsan Aktürel

Karar Maddesi : 4

«Türk Sesi» gazetesine kararname hilâfına kâğıt, malzeme ve resmî ilân tahsis etmek ve ettirmek.

Resmî ilân mevzuu :

- A) Resmî ilânların gazetelere tevzi suretine mütaallik olarak :
1. 13 Eylül 1950 tarih ve 3/11793,
 2. 4 Temmuz 1951 tarih ve 3/13294,
 3. 11 . XI . 1953 tarih ve 4/1696 sayılı üç kararname neşredilmiştir ki, işbu son kararname evvelce meriyete konulan iki kararname ile kaldırılmış olup halen meriyet mevkiinde bulunmaktadır.
 4. Tatbik edilmekte olan kararnamenin ihtiva ettiği esasların belirtilmesi mevzuun tenviri bakımından lüzumlu görüldüğünden başlıca hükümleri aşağıda gösterilmiştir :
 - a) Resmî ilân ve reklâmlar fikir ve içtihat farkı aranmaksızın gündelik gazetelere verilir (Madde : 1)
 - b) Gazetenin, siyasi karakteri ve umumiyetle fikir ve haber neşri suretiyle âmele menfaatlere hadim gazete mümeyyiz vasfını taşıması lâzımdır. (Madde : 2)
 - c) Enaz altı aylık neşir hayatını doldurmayan gazetelere ilân verilmez. Şu kadar ki, esaslı bir gazetenin :

Çıkarılabilmesi için gerekli şartları haiz ve tesisleri vücuda getirmiş ve kendi imkânlarıyla varlıklarını enaz bir sene temin edebilecek gazeteler bu kayıttan istisna edilebilir. (Madde : 3)
 - d) Resmî ilân ve reklâmlar gazetelere mensubolacakları katagorilere göre verilir. Aynı kategoriye mensup gazeteler arasında fark bulunmaz. Kategoriler ve her kategori için tâyin edilecek nispetler ile ilânların gazetelere verilmiş yolları Başvekâletçe vazifelendirilecek bir komisyon tarafından tesbit olunur. Kategorilerin tesbitinde gazetelerin tirajları, asgari sâfi satışları, hacımları ve fiyatları esas olarak alınır ve en çok dört kategori tesbit olunur. (Madde : 4)

Kararnameyi tatbik eden merci :

Kategorilerin tesbiti, ilân ve reklâmların tevzi esaslarını tedvir etmek üzere kararnamenin 4 ncü maddesiyle komisyon teşkili için Başvekâlete salâhiyet verilmiş olduğundan, Başvekâlet, vekâletlere gönderdiği 23 . I . 1954 tarih ve 8/12 - 62/20 sayılı tamim ile bu işin ifası hususuna (Türk Basın Birliği Resmî İlânlar) Şirketinin tavzif edildiğini bildirmiştir.

«Türk Sesi» gazetesini hakkında yapılan muamele :

«Türk Sesi» gazetesini 1 Mart 1954 tarihinde verdiği bir istida ile neşretmekte bulunduğu gazetesinin Resmî İlânlar Kararnamesinde kabul edilen evsafi haiz bulunduğu bahsile müesseseye ilân verilmesini istemiştir. Bu istida Başvekâlet makamına hitaben yazılmış ise de, Başvekâlet kuyudatına nazaran aidolduğu Muamelât Müdürlüğüne havale edildiği ve başkaca bir muamele cereyan etmediği Devlet Vekâletinden mevрут cevabi tezkeresi münderecatından anlaşılmış ve bu tezkerede istidanın evrak meyanında filhal mevcut bulunduğu da cevapta tasrih kılınmıştır. Ancak;

Gazetelerin kategorilerininin tesbiti ve resmî ilânların tevzii işiyle vazifelendirilen Resmî İlânlar Şirketi, vâkı müracaata binaen mezkûr gazetesinin 1696 sayılı Kararnamede gösterilen şartları haiz

bulunduğunun kabulü üzerine mezkûr gazeteye 23 Mart 1954 tarihinden itibaren birinci kategori üzerinden ilân verilmeye başlanıldığını ve 1955 senesinde de aynı suretle ilân verilmesine devam edildiğini bildirmiştir.

Mükerrem Sarol'un durumu :

Doktor Mükerrem Sarol 17 Mayıs 1954 tarihinde Devlet Vekâletine tâyin kılınmış ve 10 Ekim 1955 tarihinde istifa suretiyle mezkûr vekâlet mevkiinden ayrılmıştır.

Hulâsa :

Türk Sesi gazetesinin resmî ilânlar hakkındaki kararname hükümlerine tevfiikan birinci kategoriye tefrik edilmesi ve bu esas üzerinden resmî ilân tevziatına tâbi tutulması kendisinin Devlet Vekâletini deruhde etmesinden çok evvel vâkı olmuştur.

Her ne kadar Devlet Vekili olduktan sonra bu vaziyetin inkıtaa uğramadığı aynı esas ve kıstas dairesinde devam ettiği anlaşılmakta ise de bu halin evvelce müktesep bir vaziyetin iptali için bir sebep teşkil etmemesi lâzımgeldiği neticesine varılmıştır.

Kâğıt ve malzeme mevzuu :

Devlet Vekâletinden celbolunan kayıtların münderecatında Türk Sesi gazete ve matbaası için muhassas kâğıt ve sair malzeme miktarı ile Türkiye'de münteşir sair bilûmum gazeteler için aynı levazım maddelerine mütaallik olarak yapılan tahsislerin mukayesesinde dikkati calip nispetler müşahede edilmemiştir.

Kezalik gerek kâğıt ve gerekse tabî levazımının dağıtılmasına mütedair olarak bir kaide vaz' edilmemesi hasebiyle bu işlerin idari tedbirler cümlesinden telâkkisi ve takdire ait bulunması lâzımgeldiğinin kabulü icabeder ki, bu sebeple de başkaca tetkikat icrasına lüzum görülmemiştir.

Netice

Yukarda arz ve izah olunan sebeplerden dolayı Mükerrem Sarol'un malî veya cezai mesuliyetini mucip bir vaziyet bulunmadığına 1 Haziran 1956 tarihinde ekseriyetle karar verilmiştir.

Teşkilâtı Esasiye ve Adliye Encümenlerinden mürekkep Muh-

| | | | | | |
|-----------------|---------------|---------------|-----------------|----------------|--|
| Mazbata M. | | | | | |
| Balıkesir | Muğla | Çanakkale | Kocaeli | Amasya | |
| V. Asena | N. Özsan | S. Sezgin | S. Dinçer | İ. Olgaç | |
| Aydın | Ankara | Çoruh | Çorum | Diyarbakır | |
| C. Ülkü | Z. Gökçer | M. Önal | M. K. Biberoglu | M. H. Ünal | |
| Eskişehir | Erzincan | Gümüşane | İsparta | Konya | |
| H. Sezen | S. Perinçek | H. Tokdemir | S. Bilgiç | T. F. Baran | |
| Samsun | Maraş | Sivas | Yozgad | Zonguldak | |
| R. O. Gümüšoğlu | M. Özsoy | Ş. Ecevit | M. Ataman | N. Kirişcioğlu | |
| Ankara | Konya | Aydın | Bursa | İstanbul | |
| R. Eren | T. Kozbek | N. Gedik | M. Erkuyumcu | C. Türkgeldi | |
| Kocaeli | İzmir | Rize | Seyhan | Sivas | |
| T. Güneş | İ. Sipahioğlu | O. Kavrakoğlu | C. Oral | R. Öçten | |

Burdur
Muhalifim
B. Kayaalp

Çankırı
Muhalifim
C. Boynuk

Ankara
Muhalifim
H. Türegün

Trabzon
Muhalifim
Sabri Dilek

MUHALEFET ŞERHİ

Muhtelit Encümenin ittihaz ettiği ekseriyet kararına aşağıda yazılı sebeplerden dolayı muhalif kaldık.

Eski Devlet Vekili Dr. Mükerrer Sarol hakkında Yüksek Meclisce tahkikat icrasına karar verilen işlerden biri de Türk Sesi gazetesine kararname hilâfına kâğıt, malzeme ve resmî ilân tahsis etmek ve ettirmektir.

12 Kasım 1953 tarih ve 8555 sayılı Resmî Gazete ile neşrolunan Vekiller Heyeti Kararnamesine göre resmî ilân ve reklâmlar fikir ve içtihat farkı aranmaksızın gündelik gazetelere verilir. Bu ilân ve reklâmlar gazetelere, mensub oldukları kategorilere göre verilir ve bu kategorilere dâhil gazeteler arasında fark bulunmaz. Her kategori için tâyin olunan nispetlerle ilânın gazetelere verilmiş yolları Başvekâletçe vazifelendirilecek bir komisyon tarafından tesbit olunur ve bu tesbitte gazetelerin tirajları, ağırsarı sâfi satışları, hacımları, fiyatları esas olarak alınır ve en çok dört kategori tesbit olunur, denilmektedir.

Tâli Komisyonunuz, yapılan tetkikat esnasında kategorilerin tesbiti için kurulması derpiş edilen komisyon kurulup vazifelendirilmediği, kategorilerin re'sen bu işle vazifelendirilen makamlar tarafından (Devlet Vekilliği, Başvekâlet Müsteşarlığı gibi) tesbit olunduğu, resmî reklâm ve ilânların tevzi şekil ve yolunun da Türk Basın Birliği Resmî İlânlar Limitet Şirketi olmasının tesbit edildiği Başvekâletin bütün Vekâletlere hitaben gönderdiği 31. I. 1954 tarih ve 8/12, 6/220 sayılı tamiminden anlaşılmıştır.

Mevcut Kararnameye göre bâzı makamlar tarafından tanzim edildiği bildirilen birinci kategoriye İstanbul da dâhil satış ve tirajının ehemmiyeti ile tanınmış yevmi gazetelerden Cumhuriyet, Hürriyet, Yeni Sabah, Vatan, Milliyet, Dünya, Yeni İstanbul, Son Posta gazeteleri ithal edilmişlerdir.

Diğer taraftan, Kararnamenin tatbiki bakımından Başvekâletten yapılan tamimlerden Kararnamenin dördüncü maddesindeki kategorilerin tâyini salâhiyetinin Başvekâletçe muhafaza edildiği, yalnız üçüncü maddedeki salâhiyetin valiliklere bırakıldığı anlaşılmakta bulunmuştur. (Beş adedden ibaret olan bu tamimler dosyada mevcuttur).

Resmî reklâm ve ilânlar hakkında Kararname ile tesis olunan mevzuat ve tatbikatı bu suretle izah ettikten sonra, Dr. Mükerrer Sarol tarafından devren satın alınarak neşredilen Türk Sesi Gazetesinin durumunu mezkûr gazetenin neşir tarihinden itibaren geçirdiği safahatı tetkik etmek icabeder.

28. V. 1953 tarihinde Cemal Kutay tarafından İstanbul Vilâyetine verilen bir beyanname ile Türk Sesi isminde bir gazete çıkarılacağı 23. XI. 1953 tarihinde gazetenin sahiplik hakkının İstanbul Milletvekili Dr. Mükerrer Sarol'a devredilmiş olduğu bildirilmiş, Dr. Mükerrer Sarol da gazetenin sahiplik hakkını devraldığını 15. XII. 1953 tarihli beyanname ile alâkalı makamlara bildirmiştir.

Bu beyannamede :

1. Gazetenin fiilen 25. III. 1953 tarihinde günlük olarak intişara başladığı,

2. Neşriyata devam etmekte olduğu,

3. Neşriyat müddeti içinde inkıta bulunmadığı haber verilmekte ve buna dair evrak suretleri gönderilmektedir.

Dr. Mükerrerem Sarol tarafından Başvekâlet makamına verilen 1 . III . 1954 tarihli dilekçede gazetenin mülkiyeti altındaki matbaada yapılan neşir hazırlıklarının tamamlanmış olduğu ve gazetenin hizmeti neşriyesinin memleketşümül olması, en uzak vatan köşelerine kadar yayılması için birinci kategoriden resmî ilân ve reklâm verilmesi istirham edilmektedir. Bu dilekçe üzerine Başvekâletçe cereyan eden muamele hakkında basın işlerini tedvir ile vazifeli Devlet Vekâletine yazılan 26 Mart 1956 tarih ve 193 sayılı tezkereye verilen cevaptan mezkûr dilekçenin Şadan Bey isminde birine havale edilerek bu hususta başkaca hiçbir muamele cereyan etmediği anlaşılmıştır.

Buna mukabil dosya içinde mevcut Türk Basın Birliği Resmî İlânlar Limitet Şirketi Müdürlüğünün Devlet Vekâletine hitaben yazdığı 8 . III . 1956 tarih ve 471 sayılı cevabi tezkerede Türk Sesi gazetesinin, esaslı bir gazetenin çıkarılabilmesi için gerekli şartları haiz tesisler vücuda getirmiş ve kendi imkânlarıyla varlığını en az bir sene için temin edebileceğini bildirerek resmî ilân ve reklâm tahsisini dilemiş ve hacım, fiyat bakımından İstanbul'da çıkan sair emsali gazeteler gibi birinci kategoriden ilân verilmesi tensibolunmuştur, denilmekte ve binnetice 1954 ve 1955 senelerinde Türk Sesi gazetesine ceman 419 679,50 kuruş resmî ilân ve reklâm verildiği bildirilmektedir. Bu tezkere münderecatına tensibin hangi makam tarafından yapıldığı anlaşılammakta ve kararnamede kategorilerin tefrikinde nazarı dikkate alınması kabul edilen fiilî satış unsuru hiç nazara alınmamaktadır. Ne suretle birinci kategoriye idhal edildiği sarıh bir şekilde anlaşılamiyan Türk Sesi gazetesi 25 . III . 1954 tarihinden itibaren birinci kategoriden ilân almış ve ahiren ilân miktarının azaltılması üzerine de kapanmak mecburiyetinde kalmıştır.

Malzeme hakkında gelen resmî cetvellerden Türk Sesi gazetesinin 139 413 kilo kâğıt, 7 291 liralık matbaa alât ve edevatı ve sair malzeme aldığı neticesine varılmıştır. Masraf ve tiraj ve fiilî satış hakkında gazete idarehanesinde yapılan tetkikler neticesinde de musaddak defterlere nazaran gazetenin aylık kâğıt masrafları hariç 35 615 lira olduğu, iadeler miktarı tirajdan tenzil edildikten sonra aboneler dâhil fiilî satış miktarının 2 bin ilâ 4 bin nüsha arasında olduğu ve bâzı aylar bu miktarın daha yüksek seviyelere çıktığı bâzı aylar da tesbit olunan miktarlardan aşağıya düştüğü görülmüştür.

Gazetesine birinci sınıftan resmî ilân verilmesine başlandıktan sonra Dr. Mükerrerem Sarol 17 . V . 1954 tarihinde Devlet Vekili olmuş ve kendisi basın işlerinin tedvirine memur edilmiş ve 12 . XI . 1955 tarihinde bu vazifeden ayrılmıştır. Vekâleti zamanında evvelce ayrılan kategoriler dâhilinde gazetelere ilân ve reklâm verilmekte ihtiyâç görülen malzemelerin de tahsisi yapılmakta devam edilmiş ve bunlardan gazetesine tefrik olunan miktarlar yukarda arz olunmuştur. Yalnız zamanı vekâletine aidolan müddet içinde gazetesine 364 bin lira resmî ilân verildiği Devlet Vekili Emin Kalafat'ın bir milletvekilinin sorusuna cevaben Meclis kürsüsünden verdiği izahattan anlaşılmıştır. Bu izahatı havi Meclis zabıt ceridesinin tasdikli bir örneği dosyadadır. Bu cetvelde birinci kategoriye dâhil diğer günlük gazetelerin aldıkları miktarlar da ayrı ayrı gösterilmiştir.

Dr. Mükerrerem Sarol verdiği ifadede de bir gazetenin birinci sınıftan ilân alabilmesi için altı ve sekiz sayfa olarak büyük hacımda intişar etmesi ve tirajının beş bin

nüsha olması icabettiğini maahaza bu hususun tamamen takdirî olduğunu bildirmiştir. Birinci kategoriye dâhil gazetelerin esasen hacım ve sayfa itibariyle hâlâ bu hacım ve ebatta intişar etmeleri de bu husustaki kıstasın neden ibaret olmak lâzımgeldiğini göstermekte bulunmuştur.

Bir dergide kendisi Devlet Vekili sıfatiyle resmî ilân tevziyle vazifelendirildiği halde kendi gazetesine resmî ilân vermesinin ne dereceye kadar doğru olduğu hakkındaki neşriyat üzerine Dr. Mükerrerem Sarol İstanbul Valiliğine verdiği 9 . XI . 1954 tarihli dilekçe ile imtiyaz sahibi bulunduğu Türk Sesi gazetesinin imtiyazını Cumhuriyet gazetesi eski Yazı İşleri Müdürü Âtîf Sakar'a devrettiğini bildirmiş diğer taraftan Âtîf Sakar da 10 Kasım 1954 tarihinde İstanbul Vilâyetine verdiği istidaname ile Dr. Mükerrerem Sarol'un sahibi bulunduğu Türk Sesi gazetesini 10 . XI . 1954 tarihinden itibaren sahiplik ve yazı işleri müdürlüğünün uhdesine devrolduğunu beyan etmiş ve buna dair olmak üzere İstanbul vilâyetine 15 . XI . 1954 tarihli bir beyanname vermiştir. (Bu işe ait vesikalar dosya içinde mevcuttur.)

Yine dosya içinde mevcut, Beyoğlu Dördüncü Noterliğinden musaddak 10 Kasım 1954 tarih ve 20744/867 sayılı Oğuz Akal, Mükerrerem Sarol ve Âtîf Sakar arasında tanzim edilen sözleşme münderecatından da ortaklığın mevzuu Dr. Mükerrerem Sarol'un sahibi bulunduğu Türk Sesi gazetesinin ortaklar hesabına neşredileceği teknik ve prensibe ait hususlarla yazı işlerinin Âtîf Sakar tarafından ifa olunacağı ve imtiyazın bu maksatla devredildiği gazetenin ne suretle idare edileceği ve hasılatın bir bankada muhafaza ve ortaklığa ait gazete ve mecmualar için gerekli sermayenin Oğuz Akal tarafından temin olunacağı kâr ve zararın üç şerik beyninde müsavatan taksim edileceği ortaklık müddetinin on sene olduğu ve şeriklerin şirketin devamında anlaşamadıkları takdirde gazete imtiyazının Dr. Mükerrerem Sarol'a iade olunacağı anlaşılmaktadır.

Bu anlaşmanın her ne sebeple devam etmediği ortaklar arasında ihtilâf çıktığı Cumhuriyet gazetesinin 11 Mayıs 1956 tarihli 11420 sayılı Oğuz Akal, Dr. Mükerrerem Sarol imzasıyla yapılan ilândan anlaşılmaktadır. Bu ilânda Oğuz Akal ve Mükerrerem Sarol gazetesinin 25 . III . 1956 tarihinde kapatılması ortaklar arasında kararlaştırıldığı halde Âtîf Sakar tarafından tekrar neşrine başlandığı ve bu gazete ile bir gûna alâkaları bulunmadığına dairdir. Bu ilâna dair olan Cumhuriyet gazetesinin nüshası dosya meyanındadır.

Devlet Vekilliğine. intihap ve basın işleriyle vazifelendirildikten sonra da gazetesini resmî ilân ve reklâmlardan faydalandığı resmî ilân tevziine dair olan kararnamenin 4 ncü maddesinde fiilî satışın da kategorilerin tâyininde esaslı bir unsur olduğunu bildiği halde ortağı bulunmak hasebiyle gazetesinin gerek tiraj ve gerek fiilî satış bakımından hakikî durumuna yakînen vâkıf bulunmasına rağmen faydalandırmakta devam ettiği anlaşılmıştır. Resmî ilân tevziyatını hüsnü idare ve tanzim etmek mevkiinde olan bir Devlet Vekilinin her şeyden evvel vazifesinin icaplarını hakkiyle ifa ederek henüz memleket sathında tanınmamış ve satış imkânlarına sahibolmamış olan gazetesini büyük ölçüde okuyucu kütlelerine hitabeden diğer yevmi gazetelerle bir adde-derek o yolda muameleye tâbi tutması taşıdığı sıfat ve ifa ettiği vazife icaplarına uygun bir hareket olarak kabul edilmemiştir.

Diğer büyük yevmi gazetelere verilen resmî ilân miktarıyla gazetesine verilen resmî ilân miktarı mukayesede bu hususta tam ve kâmil kanaat temini için kifayet edecek bir mahiyet arz etmektedir. Resmî ilândan maksat, resmî devlet daireleriyle mahkemelerden verilen her türlü ilân ve kararları vatandaşların ıtılâna arz et-

mektir. Dr. Mükerrer Sarol da tahkikat sırasında kendisine tevcih olunan bir suale bu şekilde cevap vermiştir. Vatandaşlar bu ilânlara ancak memleketin her tarafında satılıp okunan gazetelerden haberdar olmak suretiyle vâkif olur. Bu ilânların bir kısmı devlet ihale ve münakasalarına aidolmak itibariyle vatandaş ittilana arz edilmesindeki ehemmiyet de aşikârdır. Bu sebeple bu ilânların tevziinde siyasi veya şahsi maksatlar aramak da, ilândan beklenen gaye ile uygun düşmez. Deruhde ettiği devlet vazifesi kendisini bu hususta herkesten ziyade teyakkuz ve intibaha davet eder. Dr. Mükerrer Sarol gazete sahibi ile matbuat işleriyle meşgul Devlet Vekilliği sıfatının uhdesinde bulunması caiz olmadığı hakkındaki neşriyat üzerine gazete ile olan fiili alâkasını kesmek lüzumunu hissetmiş ne çare ki, bu hususta da samimî hareket eylememiştir. Vesaikin izahı sırasında mevcudiyetinden bahsettiğimiz Beyoğlu Noterliğinden tanzim edilmiş olan mukavele bu samimiyetsizliğin bâriz bir misalidir. Dr. Mükerrer Sarol vilâyete devir hakkında verdiği istidada da mukavele ile yapılacak muvazaaya mesnedolmak üzere gazete ve matbaa menfaatlerine iştirak hakkını muhafaza etmeyi düşündüğünü gösterecek şekilde hareket etmiştir.

Filhakika bu istidadan Âtîf Sakar'a yalnız gazetenin imtiyazının devredildiği anlaşılmaktadır. Dr. Mükerrer Sarol bu muamele ile hem gazete ile olan alâkasını kestiğini ispata hem de her hangi bir ihtimal karşısında maddî alâkasını muhafazaya çalışmıştır. Maksat ne olursa olsun bir vekilin umumi efkâra iğfale mâtuf tedbirler alması bu arada hususi bir mukavele ile bir şirket teşkil ederek gazete ve matbaa hasılatındaki hissesini mahfuz tutması ve bir anlaşmazlık vukuunda gazete imtiyazının kendisine iade olunacağını bu mukavelede tasrih etmesi hüsnüniyet ve samimiyetle izahı mümkün olmayan hallerdendir. Aynı zamanda bu hareketin Matbuat Kanununun 22 nci maddesini alâkadar eden bir suç mevzuunu teşkil ettiği de mütalâa olunabilir.

Malzeme meselesine gelince : Türk Sesi gazetesine verilen kâğıt, malzeme cetvellerinin tetkiki neticesinde normalin üstünde bir tahsis yaptığı kanaati hâsıl olamamış ve eniştesi Yekta tarafından neşrolunan Memleket gazetesine büyük tirajı olan yevmî gazetelerin fevkinde çinko verildiği hakkında Safa Kılıçoğlu tarafından ileri sürülen iddia da tahkik mevzuu haricinde görülmüştür.

Netice

Teşkilâtı Esasiye Kanununda vekillerin mesuliyetini tâyin edecek bir kanun tanzim ve mesuliyetin hududu tâyin ve tahdidedilmemiş olduğundan bakanların Ceza Kanunu muvacehesindeki mesuliyetlerini bütün şümüliyle nazara almak icabeder. Âmme hizmetlerinin sureti ifasında bir vekil ile bir memurun mukayesesi ve mesuliyetin buna göre tâyini asla caiz olmaz. Salâhiyetlerin vüsati bakımından vazifenin hududunu ve mesuliyetin derecesini tam ve şâmil mânasiyle mütalâa etmek iktiza eder. Bunun aksini tasavvur etmek vekillerin icrai masraflarında mesul olmadıkları neticesini kabul etmek demek olur.

Bir vekilin vazifesi kendisine tevdi olunan işi hüsnüifa etmek, bir veçhile nüfuzunu kullanmamaktır. Bu vazifeyi ifa etmiş ve nüfuzunu kendisine menfaat temini maksadiyle kullanan vekil vazifesini suiistimal etmiş demektir. Ceza Kanununun 240 nci maddesi bu hususta mutlak sarahati havidir.

Dr. Mükerrerrem Sarol'un mesuliyetini mucip görülen sair fiillerin de hâdiseleri bu noktadan mütalâa etmiş olduğumuzdan bilhassa vazifesiyle doğrudan doğruya alâkalı olan bu hâdisede dahi kendisinin cezai mesuliyeti bulunacağı kanaatine vâsıl olduk.

Seyhan Ordu Erzurum Denizli İzmir İzmir
E. Batumlu F. Ertekin Z. Çavuşoğlu I. Hadımlıoğlu A. Güngören M. A. Sebük

Yazgad

1. Aktürel

1. Tâli Encümence yapılan bu husustaki tahkikat kâfi değildir.
2. Mevcut tahkikata göre mesuliyetsizlik kararı vekillik sıfatından dolayı verildiğine göre, bu hususta ileri sürülen fiil ve hareketlerin T. C. Kanununun 235 nci maddesi mucibince mahallî müddeiumumiliğe ihbar edilmesi gerekirdi. Bu teklifimin encümence kabul edilmemesinden dolayı muhalifim.

Tekirdağ Mebusu
F. Alpiskender

Karar Madde : 6

«Türk Sesi» gazetesinin İstanbul'da Sinanpaşa sokağındaki binasını imar plânına ve Belediye Yapı ve Yollar Kanununa aykırı olarak (6,5) metre fazla yükseklikte inşa edilmesini temin etmek.

Mevzuat

A) Bu mevzuun izah edilebilmesi için evvel emirde kanuni müeyyidelerin tetkik ve mütalâası icabeder :

1. 2290 sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanununun 4 ncü maddesi imar esaslarıyla mütenazır olmak üzere şehir haritalarının tanzimine ait hükümleri ihtiva etmektedir. Aynı kanunun 9 ncü maddesi de 4 ncü maddeye göre hazırlanan vesai müsteniden yapılan imar plânının tatbik suretini umumi hatlarıyla tedvin etmiş bulunmaktadır ki her iki madde metni ile kabul edilen esasların sıhhat ve isabetle temini ve mahallî hususiyetlerin de gözetilmesi için sevk edilen hükümlerde belediyelere bâzı salâhiyetler teffiz kılınmıştır.

Bu cümleden olarak binaların nev'i, kat adedi, kat irtifai, asgari cephe genişliği, âzami derinliği gibi muayyen evsafın tesbiti hususları hakkında karar ittihazı belediye meclislerine bırakılmış olduğunu zikretmek icabeder. Ancak, belediye meclisleri tarafından verilen kararların nahiye, kaza ve vilâyetlerde en büyük mülkiye âmirinin tasvibinden sonra katî olarak Nafia Vekâleti tarafından tasdikı da lâzımgelmektedir.

2. İstanbul Belediyesi yukarıda izah olunan imar vaziyetinin temini ve murakabesi bakımından bir talimatname hazırlamıştır. Bu talimatnamenin mevzu ile alâkası bulunan 21 nci maddesi hâdiseye vuzuh vereceğinden tam metin halinde tetkik nazarına arz olunmuştur :

Madde 21. — İstisnalar:

a) İmar plânları ile genişliği aynen muhafaza edilen sokaklarda mevcut muntazam binaların

arasında ahenksizlik teşkil edecek yeni binaların yükseklikleri İmar Müdürlüğünce mevcut binalar ile ahenkli olacak şekilde düzenlenir.

b) Meskenlerden gayri binalarda tahsis edilecekleri maksatlara ve icaplara göre, derinlik ve yükseklikleri uygun bulunduğu takdirde, yukarıda geçen takyidata tâbi olmıyarak imar müşavirliğinin mütalâası alınmak suretiyle İmar Müdürlüğünce tâyin ve tesbit olunur.

c) Bu talimatname ile tesbit edilen yükseklikler muayyen âbide veya eski eserlerin veya şehirin güzelliğini bozacak olursa buradaki yükseklik veya derinlikler İmar Müdürlüğünün teklifi üzerine Genel Meclisçe değiştirilebilir.

d) İstanbul cihetinde (40) râkımından yüksek olup âbideleri kapatan mıntakalarda en fazla üç katlı inşaata müsaade olunur. Bu mıntakaların (40) rakımdan münhat arsaları üzerine yapılacak binalara verilecek yükseklik (40) râkımındaki bina irtifaını tecavüz edemez. Bu gibi mıntakalar, İmar Müdürlüğünün teklifi üzerine Umumi Meclisçe kararlaştırılacaktır.

Bu hükümlere göre eski eserler ile (40) münhanili mevkilerde yapılacak inşaatın üç kat ve (9,5) metreden fazla olmaması da takarrür ettirilmiştir.

Hâdise :

B) Dr. Mükerrerem Sarol İstanbul'da Eminönü Mollafenari mahallesinin Mengene ve Sinanpaşa sokaklarında vâkı (Nuruosmaniye Camiini ihata eden sahadır) ve ada 295, parsel 4 numara ile müseccel gayrimenkulü maliklerinden satınaldıktan sonra bu yerde 9,5 metre irtifaında üç katlı bir bina yaptırmak üzere 28 . VII .1953 tarih ve 4/89 sayılı ruhsatname almış ve ikinci defa müracaatında binanın dört kat olarak 12,5 metreye iblâğına 4 Mart 1954 tarih ve 3131 sayılı ruhsatname ile müsaade olunmuştur. Daha sonra 2 . XI . 1954 tarihinde verilen bir istida ile 12,5 metre irtifaa ilâve suretiyle 3,5 metrelik bir yükseklik hakkında gerekli ruhsatname tanzimi istenilmiş ve bu talebin de is'afı cihetine gidilerek keyfiyet 20 . VII . 1954 tarih ve 7/21 numaralı ruhsatnameye bağlanmıştır.

C) Yukarıda izah olunduğu veçhile istihsal kılınan ruhsatnamelere müsteniden inşaat devam ettiği sırada Mükerrerem Sarol bu yerin ittisalindeki bir kısım arsayı da ifrazen temellük ederek inşa halindeki binanın parseli ile tevhidettirdikten sonra bu kısım üzerinden ikinci kısım olarak bina inşası kasdiyle beldiyeye müracaat etmiş ise de, bu son talebi İmar Müşavirliğinin 28 Mayıs 1955 tarih ve 2257 sayılı mütalâasıyla reddedilmiş olmasına rağmen ilâve inşaat birinci kısım inşaat için ruhsat verilen binada olduğu 15,5 metre irtifada inşa ve ikmal olunmuştur.

Tahlil

D) Dr. Mükerrerem Sarol tarafından inşa ettirilen bina (Nuruosmaniye) Camiini ihata eden eski eserler sahasında ve (40) râkımında bulunmaktadır. Bu iki vasıf ve hususiyeti haiz bulunan mıntakalardaki inşaatın (A) bendinde metni aynen yazılan talimat hükümlerine göre alelittlak tâbi tutulması ve bu itibarla mezkûr saha dâhilinde inşa edilecek binaların cümelesinin (3) katlı ve âzami (9,5) metre irtifada bulunması icabettmektedir. Halbuki; İstanbul Belediyesi birinci defa alınan 9,5 metre irtifadan sonra ikinci olarak istenilen 12,5 metrelik irtifaı talimatnamenin (b) bendi hükmünü derpiş etmek suretiyle burasını gayrimeskûn mıntaka meyanında kabul ederek vermiştir ki, mer'i esaslara göre tamamen aykırı bulunmaktadır. Çünkü; belediye mümasil taleplerin vukuunda talimatnamenin (c) ve (d) bentlerinde tesbit olunan hükümleri de nazarı dikkate almak mecburiyetindedir.

Her ne kadar Belediye Yapı ve Yollar Kanununda mevcut hükümlere nazaran yol ve caddelerin genişliği itibara alınmak suretiyle yolların güzergâhında yapılacak binaların mütefavit surette irtifaları için hüküm sevk edilmiş olmakla beraber, mevzu bu umumi takyidata intibak etmemekte, berveçhibalâ arz ve izah olunduğu veçhile istisnai hükümlere tâbi bulunmaktadır.

Netice

I - Dr. Mükerrerem Sarol'a (9,5) metre irtifam (12,5) metreye iblâğı hakkında verilen ruhsatname tarihinde Devlet Vekili olarak vazifeli değildi. Esasen 12,5 metrelik irtifa hakkındaki talebi, belediyenin mevzua yanlış istikamet verilmesinden dolayı kabul edilmiştir. Bu hususta muamelenin tahkikat mevzuu ile alâkası bulunmamaktadır. Doğrudan doğruya belediye icraatına muzaf olması lâzımgelir.

II - İkinci kısım inşaat için istenilen ruhsatname tarihinde Mükerrerem Sarol Devlet Vekili bulunmakta idi ve bu talep yerinde bir mütalâa ile reddolunmuştur. Belediye evvelce ve hattâ bu hâdiseye maksur olmıyarak umumiyetle düştüğü yanlış tatbikatına bu suretle bir nihayet vermiş olmaktadır.

III - Her iki halin dahi Devlet Vekâleti vazifesiyle irtibat ve alâkası bulunmadığının kabul olunması hakkaniyet kaideleri ve hâdisenin cereyan tarzı bakımından zaruri görülmüştür.

IV - Binaenaleyh bu madde hakkında Dr. Mükerrerem Sarol'un Devlet Vekili sıfatıyla mali veya cezai mesuliyetini mucip bir vaziyet bulunmadığına 1 Haziran 1956 tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Yüksek Meclisin tasviplerine arz olunmak üzere Riyaset Makamına sunulur.

Teşkilâtî Esasiye ve Adliye Encümenlerinden
mürekkep Muhtelit Encümen

| | Reisi Muğla Nuri Özsan | | M. M. Balıkesir Vacid Asena | | Çanakkale S. Sezgin |
|-----------------------------|------------------------------|----------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|-------------------------------------|
| Kocaeli S. Dinçer | Amasya İ. Olgaç | Ankara Z. Gökçer | Aydın N. Geveci | Aydın C. Ülkü | Çorum M. Önal |
| Çorum M. K. Biberoğlu | Diyarbakır M. H. Ünal | Erzincan S. Perinçek | Erzurum A. Eryurt | Eskişehir H. Sezen | İsparta S. Bilgiç |
| Konya T. F. Baran | Maraş M. Özsoy | Niğde H. H. Ülkün | Samsun R. O. Gümüşoğlu | Sivas Ş. Ecevit | Yozgad M. Ataman |
| Zonguldak N. Kirişcioğlu | Konya T. Kozbek | Afyon K. Özçoban | Ankara R. Eren | Aydın N. Gedik | Bursa M. Erkuyumcu |
| İstanbul C. Türkgeldi | Kayseri K. Gündes | Kocaeli T. Güneş | Rize O. Kavrakoğlu | Seyhan C. Oral | Sivas R. Öçten |
| Seyhan E. Batumlu | Çankırı C. Boynuk | Ankara H. Türegün | Tekirdağ F. Alpiskender | Burdur Muhalifim B. Kayaalp | İzmir Muhalifim İ. Sipahioğlu |
| | | Trabzon Muhalifim S. Dilek | | | |

MUHALEFETİN ŞERHİ

Muhtelit Encümenin ittihaz ettiği ekseriyet kararına aşağıda yazılı sebeplerden dolayı muhalif kaldık.

İstanbul Mebusu ve eski Devlet Vekili Mükerrerem Sarol'un, İstanbul'da Mollafenari, Mengene ve Sinanpaşa sokağında mevcut ve musaddak şehir plânına göre ancak 9,5 metreden ibaret olması lâzımgelen matbaa binası birinci kısmını ruhsatsız olarak 12,5 metre irtifaında inşası suretiyle vukua getirdiği emrivakiin mevzuat ve plân hilâfında hususi ve istisnai bir gabari verilerek kabulü ve yine ruhsatsız olarak 15,5 metre irtifaında yapılan ikinci kısım inşaat hakkında da her hangi kanuni bir muameleye tevessül edilmiyerek İstanbul'un tarihî ve kıymetli eserlerinin mecmâi bulunan bir mıntakasında çirkin ve gayrikanuni bir vaziyetin tahaddüsüne meydan verilmesi, belediyenin alâkadar memurları için bir suç teşkil edeceği gibi üzerinde Devlet Vekilliği sıfatı bulunduğu halde baistida mevzuata aykırı bir inşaat için ruhsat istiyen ve bunu temin eden Dr. Mükerrerem Sarol için de cezai mesuliyeti mucip bir fiil ve harekettir. Gerçi ilk ve sathi bir nazarda muamelâtını tedvire memur olmayan bir vekil için böyle bir halin vazifesiyle alâkası olmayacağı ve hâdisede nüfuz istimalinin mevcudiyeti kabul edilse bile vazifeyi suiistimal suçunun unsurlarının ademitekemmlü ileri sürülebilirse de hâdisenin geniş şekilde ilmî ve hukuki bir tahlile tâbi tutulması varılacak neticeyi tamamen aksine tecelli ettirecektir. Çünkü: Vekili aslen alelâde bir memur ve ajan olarak kabule hukukan imkân yoktur. Ceza hukukumuzun âmme hizmetine iştirak edenleri hemen umumiyetle memur sayması, bunların arasında teşriî vazife görenlerin ve bittabi vekillerin cezai mesuliyetten vâreste kalmıyacıklarını göstermekten ibaret olup, yoksa her sahada ve hattâ mesuliyet ve salâhiyetlerinin hududunu tâyin ve tesbitte alelâde memur ve ajanlara has kriteriyumlar ile mütalâa ve muhakemesine cevaz vermek mânasına gelemez. Ezcümle memur ve ajanın vazife ve salâhiyetleri mevzu hukukla tâyin ve tesbit edilmiş olduğu halde bizim esas hukukumuza göre idare edilenler değil, idare edenler zümresine dâhil bulunan vekillerin salâhiyet ve mesuliyeti henüz bir metinle tahdit ve tesbit edilmiş olmadığından bunların salâhiyet hudutlarını esas ve idare hukuku noktasından mütalâa icabeder. Bir vekil hem icranın bir uzvu ve hem de idarenin şefidir ve birçok kanunlar gibi Yapı ve Yollar Kanununun tatbikine memur olan Hükümetin bir uzvu olan Devlet Vekilinin velevki kendisine ayrılmış olan sahaya dâhil bulunmaya bile, her hangi idari bir şubeyi veya bir âmme müessesesini bilhassa kendi menfaati için kanunsuz muamele icrasına teşvik değil, tahzirle mükelleftir.

Vâkıf olduğu suçları en az alelâde memurlar gibi alâkalı mercilere bildirmesi, âmme hizmetinin ancak âmme nef'ine olarak işlenmesini murakabe ile mükellef olan bir vekil için elbette bir vazifedir. Bunu böyle kabul etmediğimiz takdirde Anayasanın işaretine rağmen henüz vazife ve salâhiyeti hususi bir kanunla tâyin edilmemiş olan vekilleri lâyüsel saymak gibi hukukan tecvizi gayrimümkün bir neticeye vusul gerekir. Şu halde hükümetin ve bahusus bizde hâkimiyetin mutlak sahibi olan milletin mümessili sıfatıyla vazife gören Büyük millet Meclisinin bir uzvu olmak itibariyle kanunsuzlukları yerine göre bizzat veya bilvasıta önlemeye çalışmak vecibesini, geniş mânada bir vekilin vazifeleri arasında saymak hukuka aykırı bir düşünüş olarak tavsif edilemez. Kaldı ki, hâdisede murakabe ve mümanaat yapmamak suretiyle vazife suiistimal edilmiş olmaktan gayri vazifelileri gayrikanuni muamele ifasına teşvik suçu da teşekkül etmiş bulunmaktadır.

Tekevvün ve tahassul eden gayrikanuni muamelenin, içtihat hatası, cehalet veya menfaat temini gibi her hangi saik ve sebebe atıf ve izafe için ortada bir delil bulunmadığına göre bu, fiilin mânevi bir tesir tahtında vukuunu kabul zarureti olmakla beraber tahkikat neticesi ve dinlenen şahitlerin ifadesi de bu tesiri gayet açık bir şekilde tevsik ve tesbit etmiştir.

Şu vaziyet karşısında, murakabe vazifesini yapmayan bizzat kaçak kat ve bina inşa eden ve vâkıf olduğu suçu aidolduğu mercie ihbar etmiyen ve bilâkis şahsi menfaatini âmme menfaatine üstün tutmak suretiyle memurları suç işlemeye teşvik ve hattâ haiz olduğu otoriteye dayanarak nânen icbar eden Dr. Mükerrerrem Sarol'un, tafsil ve izah, aynı zamanda 2290 sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanununun 13 ncu maddesini değıştiren 5431 sayılı Kanunun üçüncü ve beşinci maddelerini de ihlâl etmesi itibariyle de fiil ve hareketinin cezai mesuliyeti müstelzim bulunduğu ve fiilinin Türk Ceza Kanununun 240 ncu maddesine temas ettiği ve hâdisede vazifelerini kötüye kullanmak suretiyle alâkalı görülen diğer memurlar hakkında da muktazi takibatın icrası lâzımgeleceğı kanaatine vâsil olduk.

| | | | |
|----------------------------------|-----------------------------|--------------------------------|-----------------------------|
| Denizli <i>İ. Hadımlıoğlu</i> | Ordu <i>F. Ertekin</i> | Erzurum <i>Z. Çavuşoğlu</i> | İzmir <i>A. Güngören</i> |
| Gümüşane <i>H. Tokdemir</i> | İzmir <i>M. A. Sebük</i> | Yozgad <i>İ. Aktürel</i> | |

